

Η αξιολόγηση στη μαθησιακή περιοχή των Φυσικών
Επιστημών του Προγράμματος Σπουδών (2014) του
νηπιαγωγείου

Δήμητρα Γκανιάτσα
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ηπείρου

Πώς αξιολογούμε τη μάθηση και την ανάπτυξη του παιδιού

Η αξιολόγηση της μάθησης και της ανάπτυξης των παιδιών στο Νηπιαγωγείο αποβλέπει στην *ενδυνάμωσή τους* (Ρεκαλίδου, 2016α).

Οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν για τη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών αναφορικά με τη μάθηση και την ανάπτυξη των παιδιών θα πρέπει να είναι *παιδοκεντρικές*, να απευθύνονται σε *όλες τις περιοχές ανάπτυξης του παιδιού*, να είναι *πολλαπλές*, να αξιοποιούν *διαφορετικές πηγές*, να είναι *συμβατές με το πρόγραμμα σπουδών* και να εξυπηρετούν τον *σκοπό και τον στόχο της αξιολόγησης* (Kennedy & Stonehouse, 2012).

Μέθοδοι και εργαλεία αξιολόγησης

- Συστηματική παρατήρηση
- Αυτοαξιολόγηση
- Διάλογος-συζήτηση
- Ατομικός φάκελος μαθητή (portfolio)

Κάθε μέθοδος αξιολόγησης και
κάθε πηγή που χρησιμοποιεί ο/η
εκπαιδευτικός προκειμένου να
συλλέξει δεδομένα αποτελεί ένα
κομμάτι του «μωσαϊκού» της
μάθησης και της ανάπτυξης του
παιδιού ή διαφορετικά του
μαθησιακού προφίλ του (Clark & Moss,
2010).

Αυτοαξιολόγηση

Παρατήρηση

Ατομικός
φάκελος

Συζητήσεις
και συνεντεύξεις

Συζητήσεις με
την οικογένεια,
με συναδέλφους
ή άλλους
επαγγελματίες

Ειδικά
οργανωμένες
δραστηριότητες

Οι μέθοδοι που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός για τη συλλογή των αξιολογικών δεδομένων ποικίλλουν, ξεκινώντας από την άτυπη παρατήρηση και τις συζητήσεις, που αποτελούν μέρος της καθημερινής πρακτικής στην τάξη, μέχρι αυτές που είναι πιο δομημένες και προϋποθέτουν σχεδιασμό πριν την εφαρμογή τους.

Η αξιολόγηση στις Φυσικές Επιστήμες

1

Καταγραφή των ιδεών

Θα βοηθήσει και τα ίδια τα παιδιά αργότερα, να σκεφτούν κριτικά πάνω στις ιδέες τους, με αφορμή αυτές τις αρχικές καταγραφές (αυτό-αξιολόγηση)

(Π.Σ., 2014)

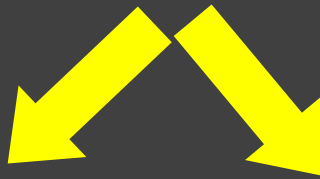
Πότε;

- στην αρχή
- σε διάφορες φάσεις της μαθησιακής διαδικασίας
- στο τέλος του εκπαιδευτικού προγράμματος

- Με:
- ✓ ερωτήσεις
 - ✓ ιχνογράφημα
 - ✓ δραματοποίηση
 - ✓ κατασκευές
 - ✓ αφήγηση ιστοριών.....

Η αξιολόγηση στις Φυσικές Επιστήμες

την πρόοδο των παιδιών

τις δικές μας διδακτικές επιλογές

Ο/Η

εκπαιδευτικός αξιολογεί τις γνώσεις, τις δεξιότητες που κατέκτησε το παιδί, τις διαδικασίες που ακολούθησε για την προσέγγιση εννοιών και φαινομένων (όπως τις πρακτικές καταγραφής, τη διατύπωση υποθέσεων κ.λπ), καθώς και την εφαρμογή των νέων γνώσεων σε διαφορετικά πλαίσια.

Ανοιχτά φύλλα εργασίας

Ο κύκλος του λαδιού

Νηπιαγωγείο Ανέζας
2013-14

Νύχτα - Μέρα

Νηπιαγωγείο Σκουληκαριάς,
Άρτα 2013-14

Γ. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι τεχνικές αξιολόγησης πρέπει να είναι κατάλληλες για την ηλικία, τις μαθησιακές ικανότητες και εμπειρίες των παιδιών. Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί και καταγράφει στοιχεία που θεωρεί σημαντικά και συνδέονται με την ανάπτυξη, τη μάθηση και την κοινωνικοποίηση των παιδιών. Υποβοηθά όλα τα παιδιά, αναγνωρίζει και αξιοποιεί την ποικιλία των ατομικών διαφορών και αξιολογεί όχι μόνο τι μπορεί να κάνει το κάθε παιδί μόνο του αλλά και τι μπορεί να κάνει σε συνεργασία με τα άλλα παιδιά και με τη βοήθειά τους.

Στο Νηπιαγωγείο δεν έχουν θέση οι παραδοσιακές μορφές αξιολόγησης, όπου αξιολογούνται κυρίως οι επιδόσεις στο γνωστικό τομέα, αλλά οι εναλλακτικές. Δίνεται έμφαση στις διαδικασίες κατάκτησης της γνώσης σε συνθήκες δημιουργικής εργασίας και αναδεικνύονται οι επικοινωνιακές δεξιότητες των παιδιών, η απόκτηση υπευθυνότητας μέσα από τη συλλογική εργασία, την έρευνα και την κριτική σκέψη. Τέτοιες εναλλακτικές μέθοδοι είναι :

- α. η πορεία και τα αποτελέσματα σχεδίων εργασίας
- β. η αξιολόγηση της ομάδας από τα ίδια τα παιδιά συλλογικά
- γ. ο φάκελος εργασιών του παιδιού

Ο φάκελος εργασιών του παιδιού αποτελεί καταγραφή της διαδικασίας της μάθησης. Περιέχει υλικό που αποκαλύπτει τι ενδιαφέρει το παιδί, τι έχει μάθει, πώς σκέπτεται, πώς δημιουργεί, πώς αναλύει και συνθέτει. Ο φάκελος θα πρέπει να περιέχει δείγματα δουλειάς τα οποία είναι αυθεντικές παραγωγές των παιδιών (π.χ. σχέδια, ζωγραφιές, χειροτεχνίες, δείγματα γραφής, κατασκευές) **κι όχι προσχεδιασμένα για αξιολόγηση φύλλα εργασίας.** Επίσης, ενδείκνυται να περιέχει και άλλες καταγραφές διάφορων μορφών συστηματικής παρατήρησης, φωτογραφίες από τη συμμετοχή του παιδιού σε δραστηριότητες, μαγνητοφωνήσεις αφηγήσεων των παιδιών κτλ. Το υλικό οργανώνεται κατά χρονολογική σειρά και κατηγορία και συγκρίνονται οι πρόσφατες εργασίες των παιδιών με τις προηγούμενες.

Αξιολογούμε συζητώντας για.....

Ανακύκλωση - Εξοικονόμηση Ενέργειας

Ξόδεψε λιγότερη ενέργεια

Γιατί ανακυκλώνουμε; Τι ανακυκλώνουμε;

Σταμάτησε τη σπατάλη ενέργειας

Παιχνίδι μνήμης (εξοικονόμηση ενέργειας)

Ανακύκλωσε!

Παιχνίδι μνήμης (ανακύκλωση)

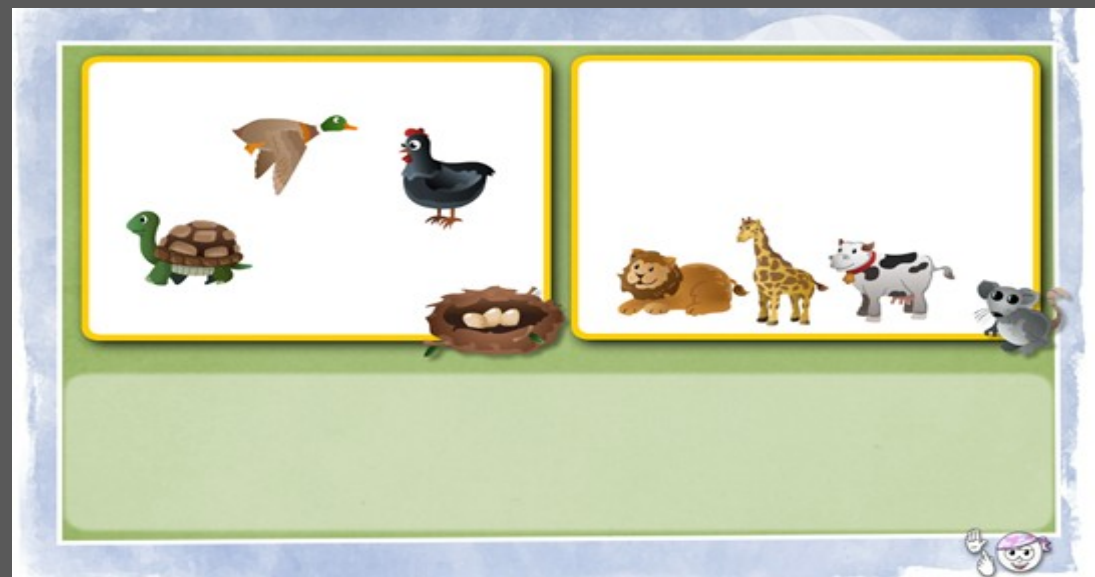
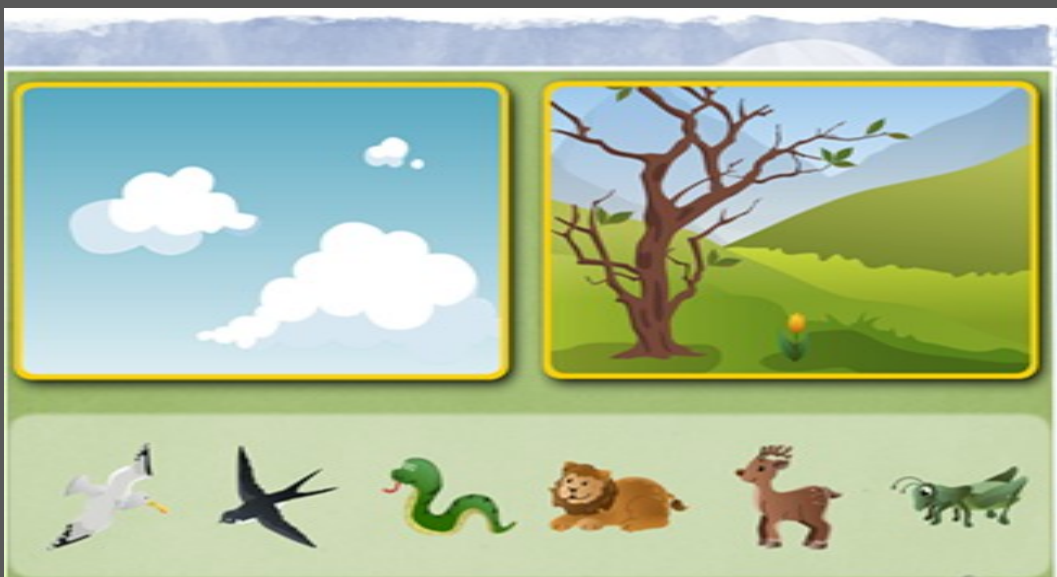

Αερόστατο, Ενότητα ανακαλύπτω τον κόσμο, τα φυτά και τα ζώα, Ανακύκλωση, εξοικονόμηση ενέργειας, παιχνίδια σε 2 επίπεδα δυσκολίας, Ενότητα Βασικές έννοιες στο <http://www.mikrapaidia.gr/ccsintro/>

Αξιολογούμε αξιοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία

(παραδείγματα)

1

Αξιολογούμε αξιοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία (παραδείγματα)

Αερόστατο, Ανακύκλωση, εξοικονόμηση ενέργειας,
Σταμάτησε τη σπατάλη ενέργειας

<http://www.mikrapaidia.gr/ccsintro/>

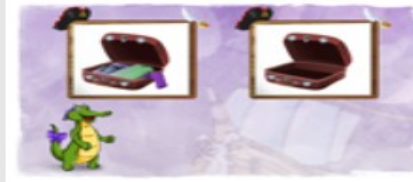
Αξιολογούμε αξιοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία (παραδείγματα)

Ποια εικόνα δεν ταιριάζει;

Ποιο αντικείμενο δεν ταιριάζει;

Γεμάτο και άδειο

Τα χρώματα

Βρες τα ζευγάρια

Γλυκό και αλμυρό

Κρύο και ζεστό

Κατεύθυνση

Ποιο σχήμα λείπει;

Αερόστατο, Βασικές έννοιες

<http://www.mikrapaidia.gr/ccsintro/>

Αξιολογούμε αξιοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία (παραδείγματα)

4

- Οι κλίμακες ελέγχου είναι συνήθως ένας κατάλογος συμπεριφορών, ικανοτήτων, δεξιοτήτων, στάσεων και γνώσεων του παιδιού σε έναν **συγκεκριμένο τομέα** (γνωστικό, συναισθηματικό, κοινωνικό κ.λπ.) ή **μαθησιακή περιοχή** του αναλυτικού προγράμματος (μαθηματικά, γλώσσα κ.λπ.).
- Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί με την κλίμακα ελέγχου να διαμορφώσει μία συνολική εικόνα όσον αφορά την επίτευξη ενός στόχου ή περισσότερων σε διαφορετικές μαθησιακές περιοχές είτε για ένα συγκεκριμένο παιδί είτε για περισσότερα, προκειμένου να λάβει αποφάσεις για τους επόμενους σχεδιασμούς του/της και την υποστήριξη που χρειάζεται το κάθε παιδί.

Κλίμακες διαβάθμισης (ρουμπρίκες) (1/2)

- Πρόκειται για κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων σε ποιοτικά επίπεδα.
- Οι κλίμακες διαβάθμισης αποτελούν «μια ιδιαίτερη μορφή ερωτήσεων κλειστού τύπου πολλαπλής επιλογής», στις οποίες «οι απαντήσεις κλιμακώνονται από το πιο ισχυρό στο πιο ασθενές, από το ανώτερο στο κατώτερο, από το θετικό στο αρνητικό». (MacBeath, Schratz, Meuret & Jacobsen, 2000: 204).
- Κλίμακες διαβάθμισης: ο/η εκπαιδευτικός έχει να επιλέξει ανάμεσα σε περισσότερα των δύο διαβαθμισμένα επίπεδα.
- Κλίμακες ελέγχου: δεν περιλαμβάνονται διαβαθμίσεις και ο/η εκπαιδευτικός κρίνει μονάχα «αν ένα παιδί έχει ή δεν έχει μια συγκεκριμένη ικανότητα ή αν έχει ή δεν έχει πετύχει ένα συγκεκριμένο στόχο».

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ,

Κλίμακες διαβάθμισης (ρουμπρίκες) (2/2)

Θετικά στοιχεία

- είναι μια αξιόπιστη, έγκυρη και αντικειμενική αξιολόγηση, εύκολη και αποτελεσματική στη χρήση,
- βοηθά τον/την εκπαι-δευτικό στην ακριβή διαπίστωση της επίδοσης των μαθητών/-τριών με τη βοήθεια των κριτηρίων
- βελτιώνει τη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης

αρνητικό στοιχείο

- απαιτεί χρόνο και τεχνογνωσία η σύνταξή της

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ,

Ενότητα: Ζωντανοί Οργανισμοί

Κλίμακα ελέγχου για την αξιολόγηση των μορφολογικών χαρακτηριστικών των ζώων

	Νήπιο Α	Νήπιο Β	Νήπιο Γ
-Διακρίνουν τα μορφολογικά και βασικά χαρακτηριστικά των ζώων			
-Εντοπίζουν κοινά στοιχεία των ζώων			
-Συγκροτούν κατηγορίες ανάλογα με τα μορφολογικά και άλλα βασικά χαρακτηριστικά ως κριτήρια ταξινόμησης στα ζώα (ψάρια, αμφίβια, ερπετά, πουλιά, θηλαστικά/ ζωοτόκα – ωοτόκα)			

Ενότητα: Ζωντανοί Οργανισμοί

Κλίμακα ελέγχου για την αξιολόγηση των μορφολογικών χαρακτηριστικών των φυτών

	Νήπιο Α	Νήπιο Β	Νήπιο Γ
- Διακρίνουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά των φυτών			
-Εντοπίζουν κοινά στοιχεία των φυτών			
-Συγκροτούν κατηγορίες ανάλογα με τα μορφολογικά και άλλα βασικά χαρακτηριστικά ως κριτήρια ταξινόμησης στα φυτά (δέντρα, θάμνους, χόρτα), χρησιμοποιούν σχετική ορολογία (π.χ. φυλλοβόλο-αειθαλές, πλατύφυλλα-βελονοειδή			

Ενότητα: Ζωντανοί Οργανισμοί

Κλίμακα ελέγχου για την αξιολόγηση των μορφολογικών χαρακτηριστικών των ανθρώπων- όργανα και συστήματα του ανθρώπινου σώματος

	Νήπιο Α	Νήπιο Β	Νήπιο Γ
-Διακρίνουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά των ανθρώπων και εντοπίζουν κοινά στοιχεία			
-Αντιλαμβάνονται την ύπαρξη πολλών οργάνων στο εσωτερικό του σώματος και προβληματίζονται σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας τους			
-Χρησιμοποιούν μοντέλα αναπαράστασης των οργανικών συστημάτων για να παρουσιάζουν τις γνώσεις και τα συμπεράσματά τους			
-Αντιλαμβάνονται τη σχέση ανάμεσα στην καλή λειτουργία των οργάνων του σώματος και την υγεία			

Ενότητα: Έννοιες και φαινόμενα από το φυσικό κόσμο

Κλίμακα ελέγχου για τη μεθοδολογική προσέγγιση του φυσικού φαινομένου του μαγνητισμού

	Νήπιο Α	Νήπιο Β	Νήπιο Γ
-Εκφράζουν τις ιδέες τους για απλά φυσικά φαινόμενα (του μαγνητισμού) και τις διαπραγματεύονται με τους άλλους			
-Υιοθετούν ή διατυπώνουν σχετικά ερωτήματα προς διερεύνηση			
-Διατυπώνουν απαντήσεις στα ερωτήματα που ερευνούν και αξιοποιούν τα αποτελέσματα των ερευνών τους σε νέες καταστάσεις			

Ενότητα: Έννοιες και φαινόμενα από το φυσικό κόσμο

Κλίμακα διαβάθμισης για τη μεθοδολογική προσέγγιση απλών φυσικών φαινομένων

-Έκφραση ιδεών για απλά φυσικά φαινόμενα/ο και διαπραγμάτευσή τους με τους άλλους	<u>Μπορεί</u> να εκφράσει τις ιδέες του για απλά φυσικά φαινόμενα (του μαγνητισμού) και να τις διαπραγματευτεί με τους άλλους	<u>Έχει κάποιες δυσκολίες</u> να εκφράσει τις ιδέες του για απλά φυσικά φαινόμενα (του μαγνητισμού) και να τις διαπραγματευτεί με τους άλλους	<u>Δυσκολεύεται</u> να εκφράσει τις ιδέες του για απλά φυσικά φαινόμενα (του μαγνητισμού) και να τις διαπραγματευτεί με τους άλλους
-Διατύπωση σχετικών ερωτημάτων προς διερεύνηση	<u>Μπορεί</u> να διατυπώνει σχετικά ερωτήματα προς διερεύνηση	<u>Έχει κάποιες δυσκολίες</u> να διατυπώνει σχετικά ερωτήματα προς διερεύνηση	<u>Δυσκολεύεται</u> να διατυπώσει σχετικά ερωτήματα προς διερεύνηση
-Διατύπωση απαντήσεων στα ερωτήματα που ερευνά και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των ερευνών του/της σε νέες καταστάσεις	<u>Σχεδόν πάντα</u> διατυπώνει απαντήσεις στα ερωτήματα που ερευνά και αξιοποιεί τα αποτελέσματα των ερευνών του/της σε νέες καταστάσεις	<u>Αρκετές φορές</u> διατυπώνει απαντήσεις στα ερωτήματα που ερευνά και αξιοποιεί τα αποτελέσματα των ερευνών του/της σε νέες καταστάσεις	<u>Σπάνια</u> διατυπώνει απαντήσεις στα ερωτήματα που ερευνά και αξιοποιεί τα αποτελέσματα των ερευνών του/της σε νέες καταστάσεις

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Clark, A. & Moss, P. (2010). *Ας ακούσουμε τα μικρά παιδιά. Η προσέγγιση του Μωσαϊκού*. Αθήνα: ΕΑΔΑΠ.
- Kennedy, A. & Stonehouse, A. (2012). *Victorian early years learning and development framework practice principle guide 1: Family centred practice*. Retrieved from <http://www.education.vic.gov.au/Documents/childhood/providers/edcare/pracfamilypdf>
- MacBeath, J., Schratz, M., Meuret, D. & Jakobsen, L. (2001). *Self - Evaluation in European Schools: A Story of Change*. London: RoutledgeFalmer
- Γκανιάτσα, Δ. (2019). Δυνατότητες και προοπτικές για τη διδασκαλία φυσικών αντικειμένων, φυσικών φαινομένων και εννοιών των Φυσικών Επιστημών στο νηπιαγωγείο, *Πρακτικά Εργασιών 5ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας*, том. Β',σελ.490-499, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (2014α). *Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου*. Ανακτήθηκε από <file:///F:/ΝΠΣ/ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ%201%20ΜΕΡΟΣ.pdf>
- ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. (2019). *ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ* , Νέο Αναμορφωμένο Πλαίσιο, ΑΘΗΝΑ
- Ρεκαλίδου, Γ. (2016α). *Η Αξιολόγηση στην Τάξη του Νηπιαγωγείου. Τι, Γιατί και Πώς;* Αθήνα: Gutenberg.
- ΥΔΒΜΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, (2011). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου*. Ανασύρθηκε από: <file:///F:/ΝΠΣ/ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟΣ%20ΟΔΗΓΟΣ%20ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥ%202014.pdf>